

Tinja Hokkanen

MINÄ, YHDYSVALTAIN PRESIDENTTI, JA NE MUUT

Donald Trumpin muihin ihmisiin ja asioihin kohdistuva Twitter-retoriikka ja sen tuottama toiseus virkarikossyyteaikana 2019–2020

TIIVISTELMÄ

Tinja Hokkanen: Minä, Yhdysvaltain presidentti ja ne muut – Donald Trumpin muihin ihmisiin ja asioihin kohdistuva Twitter-retoriikka ja sen tuottama toiseus virkarikossyyteaikana 2019–2020

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Viestinnän monitieteinen kandidaattiohjelma

Huhtikuu 2021

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaisia retorisia keinoja Yhdysvaltain presidentti Donald Trump käyttää Twitter-tilillään ja kuinka ne luovat minä ja muut -asetelmaa.

Lähtökohtana tutkimuksessa on oletus, että Donald Trump asettaa itsensä muita korkeampaan asemaan ja ajattelee, että on olemassa minä, Yhdysvaltain presidentti, ja ne muut. Tutkimuksen kysymyksenasettelu on seuraava: Millaisia retorisia keinoja Trump käyttää puhuessaan muista ihmisistä Twitter-tilillään, millaisia retorisia keinoja Trump käyttää puhuessaan muista puolueista ja asioista Twitter-tilillään ja miten nämä hänen käyttämänsä retoriset keinot tuottavat minä ja muut -asetelmaa.

Tutkimus hyödyntää teoriapohjanaan retoriikka-analyysin ja retoristen keinojen käsitteitä sekä aiempaa tutkimusta Donald Trumpin retoriikasta. Retoriikka-analyysin avulla tutkimuksessa käytiin läpi tutkimusaineisto, joka käsitti twiitit Donald Trumpin Twitter-tililtä kahdelta eri kahdeksan päivän ajanjaksolta. Aineistoksi kerättiin twiittejä Trumpin virkarikossyyteajan alusta, sen varsinaisen käsittelyn ajalta ja lopusta, ja ajalta varsinaisen käsittelyn jälkeen. Twiitit jaettiin kolmeen ryhmään niiden kohteen perusteella: ihmisiä, puolueita ja muita tahoja tai asioita käsitteleviin twiitteihin. Twiittien perusteellisen läpikäymisen ja jaottelun jälkeen niistä etsittiin erilaisia retorisia keinoja, ja pohdittiin, mitkä keinot toistuvat kyseisissä twiiteissä.

Retorisista keinoista erityisesti esille nousivat erilaisten välimerkkien käyttö ja väitteiden esittäminen absoluuttisena totuutena ja faktana. Ihmisistä puhuttaessa Trumpilla on tapana keksiä puheensa kohteelle alentava lempinimi, joka vahvistaa mielikuvaa ajatuksesta minä ja ne muut. Retoristen keinojen etsimisen ja läpikäymisen jälkeen pohdittiin sitä, miten kyseiset retoriset keinot tuottavat minä ja muut -asetelmaa.

Tutkimuksen yhtenä päätuloksena oli ennako-oletusta vastaavasti, että Trump luo Twitterissään kuvaa meistä ja muista, ja erilaisin retorisin keinoin nostaa itsensä muita korkeampaan asemaan.

Avainsanat: Trump, Twitter, retoriikka

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimuksen motiivi ja aiheen alustava rajaus	2
1.2 Ilmiön kuvaus ja Donald Trumpin retoriikasta	3
2. TUTKIMUKSEN ONGELMANASETTELU	5
2.1 Teoreettinen konteksti: keskeinen teoria ja käytetyt käsitteet	5
2.1.1 Retoriikka.....	6
2.1.2 Retoristen keinojen kuvaus	6
2.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	9
3. AINEISTO JA MENETELMÄT	10
3.1. Empiirinen aineisto.....	10
3.2. Menetelmä	10
4. ANALYYSI JA TULOKSET.....	12
4.1. Analyysin kolme pääkategoriaa.....	12
4.1.1. Ihmiset	12
4.1.2. Puolueet	13
4.1.3 Asiat	15
4.2. Tutkimuskysymyksiin vastaaminen	16
5. POHDINTA.....	18
LÄHTEET.....	20

1. JOHDANTO

Nykyisenkaltaisessa mediayhteiskunnassamme sosiaalisesta mediasta on tullut tärkeä viestintäväylä niin tavallisille ihmisille kuin poliittisille vaikuttajillekin. Malliesimerkki politiikan siirtymisestä sosiaaliseen mediaan on Yhdysvaltain presidenttinä 2016—2020 toiminut Donald Trump ja erityisesti hänen Twitter-tilinsä. Trump käyttää Twitteriä erittäin aktiivisesti ja kommentoi niin ajankohtaisia poliittisia aiheita kuin mainostaa itseään ja hänelle tärkeitä muita ihmisiä ja heidän työtään.

Trumpin Twitter-tiliä seurattessani olen pannut merkille, että hän kommentoi Twitterissä paljon muita ihmisiä. Hän ottaa hyvin avoimesti kantaa muiden ihmisten, esimerkiksi muiden poliitikkojen ja vastaehdokkaidensa toimintaan ja poliittiseen työhön. Trump sekä kiittää kollegoitaan onnistuneesta työstä että kritisoi vastustajiaan ja ihmisiä, joiden kanssa ei ole samaa mieltä.

Politiikan siirtyminen sosiaaliseen mediaan herättää paljon kysymyksiä. Millaista sisältöä arvostettu poliitikko voi sosiaaliseen mediaan tuottaa? Voiko maan presidentti julkaista netissä mitä tahansa vedoten siihen, että hän on presidentti ja maan poliittinen johtaja? Onko olemassa joitakin kirjoitettuja tai kirjoittamattomia rajoitteita sille, mitä poliitikko voi sosiaalisessa mediassa kirjoittaa ja julkaista? Miten presidentti saa puhua muista ihmisistä julkisesti?

Muun muassa nämä kysymykset johdattivat minut tämän tutkimuksen äärelle. Donald Trump välittää twiiteillään hyvin vahvasti kuvaa, jossa hän asettaa itsensä muita korkeampaan asemaan ja ottaa oikeudekseen kommentoida muiden mielipiteitä ja tekemisiä, toisinaan hyvin kriittisestikin. Hän tuntuu ikään kuin ajattelevan, että on olemassa *minä* ja *ne muut*.

Tässä tutkimuksessa analysoin Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin twiittejä ja pyrin etsimään ja luokittelemaan retoriikka-analyysia käyttäen, millaisin retorisiin keinoihin ja puhetavoihin Trump luo kuvaa meistä ja muista.

Donald Trumpin retoriikkaa erilaisissa yhteyksissä on tutkittu jonkin verran, ja siitä on puhuttu aika ajoin mediassa. On vertailtu muun muassa sitä, ovatko Trumpin puhetavat julkisuudessa muuttuneet sen jälkeen, kun hän nousi presidentin virkaan. Mediassa on myös kirjoitettu, että Trumpin puhe lietsosi vihapuhetta ja väkivaltaa (Kuronen 2017).

The New York Times julkaisi marraskuussa 2019 tutkimuksen, jonka aineistona olivat Donald Trumpin kaikki twiitit virkaanastujaispäivästä 20. lokakuuta 2017 lokakuun viidenteentoista päivään 2019 saakka. Selvityksestä käy ilmi, että Trump twiittaa todella paljon. Hän twiittasi keskimäärin 12 kertaa päivässä, kun vaikkapa Suomen presidentti Sauli Niinistö twiittaa keskimäärin kerran kolmessa päivässä. Yhtenä päätuloksena oli, että Trumpin tavanomaisin twiitti on hyökkäämistä jotakin ihmistä tai tahoa vastaan. (Mykkänen 2019.)

1.1 Tutkimuksen motiivi ja aiheen alustava rajaus

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ja analysoida, millaisin retorisin keinoin Donald Trump luo me ja muut -kuvaa Twitter-tilillään. Tavoitteena on löytää twiiteistä yhdistäviä puhetapoja ja Trumpille ominaista retoriikkaa, ja luokitella Trumpin käyttämät retoriset keinot ryhmiin sen perusteella, miten ne ryhmittyvät perinteisiin retorisiin keinoihin. Tarkoituksena on myös selvittää, millaiset retoriset keinot ovat Trumpille ominaisia ja miten ne luovat me ja muut -asetelmaa.

Syyskuussa 2019 Donald Trump joutui virkarikossyytetutkintaan, kun Yhdysvaltain edustajainhuoneen puhemies Nancy Pelosi toi esille Trumpin mahdolliset rikkomukset perustuslakia vastaan. Joulukuussa 2019 Trump sai virkarikossyytteen ja oikeudenkäynti eteni kevään 2020 aikana. Aineistoksi valitsin Donald Trumpin twiittejä virkarikossyytetutkinnan ajalta lokakuulta 2019 ja tammi–helmikuulta 2020.

Päädyin keräämään aineistoni nimenomaan Twitteristä, koska se lienee Trumpin pääasiallinen sosiaalisen median kanava. Aiemman tutkimuksen perusteella Trumpille on tyypillistä hyökätä ihmisiä vastaan (Mykkänen 2019), jotka eivät jaa hänen kanssaan samoja mielipiteitä ja näkemyksiä. Kun demokraattien Nancy Pelosi laittoi vireille virkarikossyytetutkinnan Trumpia vastaan, Trump on ollut ehkä entistä vahvemmin vastakkain demokraattien ja heitä edustavien poliitikkojen kanssa. Tämän vuoksi valitsin aineistoksi twiittejä virkarikossyyteajalta.

Donald Trumpin Twitter-tiliä selatessa tulee hyvin nopeasti vaikutelma, ettei presidentti kovinkaan paljon suodata sitä, mitä hän Twitterissä julkaisee. Hän puhuu hyvinkin kärkkäästi vakavistakin ja monia ihmisiä koskettavista asioista ja käyttää argumenttiansa tukena vahvaakin kieltä ja erilaisia retorisia keinoja. Pällimmäisenä mieleen tulevat erilaiset välimerkit, esimerkiksi huutomerkit ja isojen kirjainten käyttö tehokeinona.

1.2 Ilmiön kuvaus ja Donald Trumpin retoriikasta

Yhteiskunnan medioituminen ja sosiaalisen median nousu on tehnyt sen, että kuka tahansa voi kirjoittaa mitä tahansa ja julkaista sen kaikkien nähtäväksi (Seppänen & Välvirronen 2012, 10,20). Tämä on osaltaan myös lisännyt negatiivista puhetta ja paljon onkin keskusteltu vihapuheesta ja siitä, missä menee vihapuheen ja sananvapauden raja.

Eriyisesti Twitteristä on tullut suosittu sosiaalisen median kanava poliitikkojen keskuudessa. Twitter-suosion saavuttamisen kannalta olennaista on se, että viestii aktiivisesti, poliittinen asema itsessään ei riitä (Isotalus 2017).

Twitteriä on pidetty vaikeana ja niin sanotusti jopa elitistisenä sosiaalisena mediana. Twitter on luonteeltaan avoin, mutta pääasiassa sinne ovat löytäneet esimerkiksi poliitikot, toimittajat ja muut aktiiviset sosiaalisen median vaikuttajat. Isotaluksen mukaan (2017) ”joidenkin tutkijoiden mielestä Twitterillä on ollut erittäin huono vaikutus julkisen keskustelun tasoon”. ”Twitterin viestinnälle tyypillisinä piirteinä on nähty vaatimus pitää asiat yksinkertaisina sekä impulsiivisuuden suosiminen ja epäkohteliaisuuksien leviäminen”. Yhdysvaltain presidenttiä Donald Trumpia on pidetty esimerkkinä tällaisesta Twitter-viestijästä. Ensimmäisistä Trumpin twiittaamista koskevista analyyseistä ilmenee, että hän käyttää yksinkertaista sanastoa, jota hän toistelee ja jossa esiintyvät usein esimerkiksi sanat hyvä ja huono. Kielteinen sävy ja jopa loukkaukset korostuvat Trumpin twiiteissä. Aiempien tutkimusten mukaan hän myös käyttää muun muassa isoja kirjaimia tehokeinona, mikä luo kielteisiä vaikutelmia hänen twiiteissään. (Isotalus 2017, 207–208.)

Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin retoriikkaa on tutkittu muun muassa tv-esiintymisten, vaalipuheiden ja sosiaalisen median osalta. Twitterissä Trumpin on huomattu usein hyökkäävän muita ihmisiä, erityisesti poliittisia vastustajiaan, kohtaan käyttämällä muun muassa mielenterveyden termejä, kuten hullu, millä luodaan stigmoja yksittäisten ihmisten ylle (Smith-Frigerio & Houston 2019). Smith-Frigerion ja Houstonin (2019) mukaan Trump käyttää leimaavia termejä Twitterissä pyrkimyksenään saada itsensä näyttämään vahvemmalta. Trumpilla nähdään olevan pyrkimyksenä häpäistä ihmisiä tai poliittisia instituutioita, jotka ovat hänen kanssaan eri mieltä, horjuttamalla tai kyseenalaistamalla kyseisten yksilöiden tai poliitikkojen auktoriteettia tai mainetta.

Trumpin twiiteissä hänen harjoittamansa halveksunta näkyy kategorisina pyrkimyksinä väheksyä tai nöyryyttää heitä, joiden kanssa Trump ei ole samaa mieltä. (Smith-Frigerio & Houston 2019.) Trumpin tapaa puhua sosiaalisessa mediassa on analysoitu paljon, ja on puhuttu siitä, lietsooko Trumpin puhetapa vihapuhetta ja väkivallan tekoja (yle.fi 20.2.2017). Olenkin pohtinut, millainen puhetapa on presidentille sopivaa ja millaista kuvaa hän itsestään sosiaalisessa mediassa välittää. Olisikin mielenkiintoista tutkia myös sitä, kuinka Trump pyrkii vakuuttamaan kulloisenkin yleisönsä ja kenelle hän pyrkii twiittinsä kohdistamaan. Lisäksi olisi mielenkiintoista pohtia, millä Trump oikeuttaa puhetapansa Twitterissä.

Tutkielmassani paneudun Donald Trumpin Twitter-retoriikkaan ja siihen, miten se tuottaa toiseutta ja minä ja muut -asetelmaa. Seuraavassa luvussa käyn läpi tutkimusta johdattavat keskeiset teoriat ja käsitteet ja esittelen tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoitteet.

Kolmannessa luvussa esittelen aineiston ja analyysimenetelmän. Neljännessä luvussa analysoin aineistoa ja käyn läpi tutkimustulokset. Viimeisessä luvussa pohdin vielä muun muassa sitä, miten tutkimus ja analyysi onnistuivat ja miten ne vastaavat tutkimukselle asetettuihin ennakkooletuksiin.

2. TUTKIMUKSEN ONGELMANASETTELU

2.1 Teoreettinen konteksti: keskeinen teoria ja käytetyt käsitteet

Tutkimukseni teoreettinen konteksti rakentuu retoriikan käsitteestä ja retoristen keinojen tulkitsemisesta. Seuraavaksi esittelen retoriikka-analyysin ja käsittelen sitä, miten tarkastelen retoriikkaa ja retorisia keinoja tutkimuksessani.

Trumpin retoriikkaa presidentin vaalien 2016 kampanjan aikana on luonnehdittu historialliseksi (Appel 2018). Jamieson (Appel 2018) on sanonut, että Trump on rikkonut perinteisen kampanjoinnin diskurssin rajat. Trumpin liikkeitä tarkasti seuranneen Turin mukaan Trump rikkoi kaikki vakiintuneet säännöt (Appel 2018). Trumpin retoriikkaa on tutkittu myös muun muassa suhteessa draamalle, esimerkiksi burleskille tyyppilliseen retoriikkaan. Appelin mukaan burleskidraaman retoriikan voi jakaa kohtausittain viiteen eri tyyppiin, jotka ovat moraalisesti sekava kohtaus, syyllisyydestä pakkomielteinen toimija, syyllisyydentuntoinen vastatoimija, uhrautuminen ja pelastavat tarkoitukset ja merkitykset.

Moraalisesti sekava kohtaus tarkoittaa sitä, että tapahtumat ja toimijoiden agendat ovat mustavalkoisia ja yksiselitteisiä. Toimija seuraa vahvasti kaikki tai ei mitään -mentaliteettia, ja usein esimerkiksi väkivallan teot ja perinteiden kaltoinkohtelu ovat vahvasti esillä. Syyllisyydestä pakkomielteinen toimija -tavassa teoksen päähenkilö niittää mainetta itsekeskeisyydessään ja mahtailevassa logiikan esittämisessään. Syyllisyydentuntoinen vastatoimija on vastapaino burleskissa tyyppillisille sydämettömille, hulvattomille, nöyryyttävälle ja karikatyyrisen kömpelöille idioottimaisille vastustajille. Uhrautuvassa tavassa hahmot julkisesti torjuvat ja osittain karkottavat taantuvia vastustajiaan. He sulkevat pois ja koittavat tehdä vastustajistaan syntipukkeja julkisen poliittisen ja keskustelun areenalla. Pelastavat tarkoitukset ja merkitykset viittaavat siihen, että pian burleskin ja esitysten pinnan alla, yksittäinen hahmo todennäköisesti alkaa pitää rajatonta itsekorostusta ja niin sanottua kyynistä itsekkyyttä pelastavana tavoitteena. Tämä ilmenee muun muassa periaatteita ja politiikkaa ilmaisevin termein ja jalosukuisten mutta epätarkkojen elämän ja toiminnan standardein, joiden alle todellisuus peittyi. (Appel 2018, 159–160.)

Näitä draamalle ominaisia retorisia keinoja voidaan hyödyntää myös Trumpin retoriikan tutkimuksessa. Appel käsitteleeekin artikkelissaan Trumpin retoriikkaa ilmiönä, joka rikkoo poliittisia ja sosiaalisia liittoutumia. (Appel 2018, 158.)

2.1.1 Retoriikka

Käytän tutkimusmenetelmänä retoriikka-analyysiä. Retoriikalla tarkoitetaan yleensä yleisön vakuuttamista, joka tapahtuu argumentoinnin avulla. Retoriikka on läsnä arjessamme jatkuvasti. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) On olemassa paljon tunnistettuja retorisia keinoja, joita käytämme argumentoidessamme väittämiämme asioita.

Retoriset keinot ovat sanastollisia tehokeinoja, eivätkä ne suoranaisesti ole sama asia kuin argumentointi. Retoristen keinojen avulla voimme tehostaa sanomaa ja vahvistaa argumentointia. Retorisia keinoja ovat muun muassa lausemuodot, liioittelu ja erilaisten kielikuvien käyttö. (Auramo 2016).

Retorinen argumentaatio on olennainen ominaisuus kaikessa kielenkäytössä, eikä retoristen keinojen käyttöä tule välttämättä tietoisesti ajatelleeksi. Billigin (1987) mukaan (Jokinen, Juhila, Suoninen 2016) retoriikka tulisikin nähdä laajemmin ylipäänsä ”suostuttelevana piirteenä niissä tavoissa, joilla ihmiset ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja pyrkivät saavuttamaan yhteistä ymmärrystä”, eikä sitä tulisi rajata ainoastaan ilmeisen argumentoivaan tai eksplisiittisesti taivuttelevaan kommunikaatioon. Voidaankin ajatella, että näiden niin sanottujen ”retoristen pelien seurauksena sosiaalinen todellisuutemme rakentuu sellaiseksi kuin rakentuu”, joten tämänkaltainen toiminta ja sen seuraukset tulee ottaa vakavasti. (Jokinen ym. 2016.)

Jokisen ja kumppaneiden mukaan argumentaation yksi keskeinen ulottuvuus on puhujan ja yleisön välinen suhde. Heidän mukaansa puhe ei ole ainoastaan puhetta jostakin, vaan myös jollekin kohdistettua puhetta. Vakuuttavan ja suostuttelevan retoriikan avulla puhe pyrkii sitouttamaan yleisön esitettyyn argumenttiin. Argumentin vakuuttavuus rakentuu lopulta vasta sen vastaanotossa. Argumentit tulee myös osata kohdistaa kulloisellekin yleisölle; mikä vakuuttaa yhden yleisön, ei välttämättä vakuuta toista. Tämä koskee niin argumentin sisältöä kuin niitä retorisia keinoja, joilla argumentaatiota pyritään vahvistamaan. (Jokinen ym. 2016.)

2.1.2 Retoristen keinojen kuvaus

Argumentaation vakuuttavuutta voidaan vahvistaa kahdenlaisilla retorisilla keinoilla, joko väitteen esittäjään keskittyvillä tai esitettyyn argumenttiin liittyvillä keinoilla. Ensiksi mainittuun keskittyvät retoriset keinot liittyvät siihen, että on helpompi saada kannatusta sellaiselle väitteelle, jonka esittää sellainen henkilö, johon luotetaan, kuin sellainen, jota pidetään jollakin tavoin esimerkiksi arveluttavana. Itse argumenttiin liittyvät keinot taas tarkoittavat sellaisia retorisia keinoja, joilla

vahvistetaan ajettavaa asiaa ja saadaan se näyttämään totuudenmukaiselta tai muuten kannatettavalta. Käytännössä nämä kahdenlaiset keinot kietoutuvat usein toisiinsa. (Jokinen ym. 2016.)

Yksi väitteen esittäjään liittyvä keino lisätä vakuuttavuutta on argumentin esittäjän omien intressien etäännyttäminen varsinaisesta väitteestä. Puhuja siis vie argumenttinsa kauas itsestään ja vetoaa esimerkiksi yleiseen, realistiseen näkemykseen. Joskus omien intressien ja muiden sidosten rehellisellä tunnustamisella voidaan pyrkiä herättämään yleisön luottamus. (Jokinen ym. 2016.)

Toinen puhujaan itseensä liittyvä keino on puhujakategorioilla oikeuttaminen. Kun joihinkin niin sanottuihin puhujakategorioihin liitetään oikeus tietynlaiseen tietoon ja tietämykseen, puhutaan niin sanotusta puhujakategorioilla oikeuttamisesta. Arvostetusta kategoriasta peräisin oleva puhe voidaan mieltää helpommin vakuuttavaksi, kuin vähemmän arvostetusta kategoriasta peräisin oleva. Voisi olettaa, että presidentti puhujana luokitellaan kuuluvaksi hyvinkin luotettavaan ja pätevään kategoriaan. Toisaalta joistakin kategorioista nousevaa puhetta ei välttämättä pidetä niinkään luotettavana. Puhuja voi myös itse kategorisoida itseään puhujana jopa moneen eri kategoriaan, ajasta ja tilanteesta riippuen. Jokisen mukaan onkin retorisesti mielenkiintoista tarkastella sitä, mikä kategoria herätetään milloinkin henkiin ja miten eri kategorioita käytetään eri tilanteissa. Kategorian perusteella voimme tulkita puhujan suhdetta ja suhtautumista yleisöön ja määrittellä, mikä on se yleisö, johon tämä ensisijaisesti pyrkii vetoamaan. (Jokinen ym. 2016.)

Kolmas puhujaan liittyvä retorinen keino on liittoutumisasteen säätely. Tällä tarkoitetaan sitä, kuinka liittoutunut puhuja on esittämänsä väitteen kanssa. Pohditaan muun muassa sitä, sitoutuuko puhuja väitteeseen vai etäännyttääkö hän itsensä siitä. Neljäs retorinen keino, joka liittyy puhujaan, on vahvistaminen konsensuksella tai asiantuntijan lausunnolla. Argumentaatiota voidaan siis vahvistaa esittämällä väite useidenkin eri tahojen hyväksymänä asiana. Tällöin se ei näyttäyty yleisölle ainoastaan puhujan yksittäisenä mielipiteenä, vaan yleisesti hyväksyttynä totuutena. Yksi hyväksynnän vahvistamisen keino ovat suorat sitaatit. Konsensuksella vahvistamista on myös me-retoriikan käyttö. Annetaan siis ymmärtää, että väitteen esittäjä ei seiso sen takana yksin, vaan esittää argumenttinsa laajemman joukon nimissä. (Jokinen ym. 2016.) Tällaista konsensuksella vahvistamista voisi olla esimerkiksi se, kun Donald Trump twiittaa koko republikaanipuolueen nimissä. Erityisen tyypillistä me-retoriikka onkin poliittiselle suostuttelevalle

kielenkäytölle. Siinä puhe ”meistä” luo kuvaa yhtenäisestä joukosta, jolla on yhteiset intressit. (Jokinen ym. 2016.)

Itse väitteeseen ja argumentteihin liittyviä retorisia keinoja ovat muun muassa se, että ”tosiasiat puhuvat puolestaan, kategorioiden käyttö vakuuttamisen keinona, yksityiskohdilla ja kertomuksilla vakuuttaminen, numeerinen ja ei-numeerinen määrällistäminen, metaforien käyttö ja ääri-ilmaisujen käyttäminen”. ”Tosiasiat puhuvat puolestaan” tarkoittaa sitä, että faktat alkavat puhua puolestaan ja asiat saadaan näyttämään puhujista ja tulkinnoista riippumattomilta tosiasioilta. Faktoja tuotetaan runsaasti myös poliittisessa kontekstissa. Poliittisessa argumentaatiossa esimerkiksi ikäviä asioita pidetään usein välttämättöminä tosiasioina, jotka täytyy vain hyväksyä. Esimerkiksi taloudesta puhuttaessa poliittisessa puheessa käytetään usein retoriikkaa, jossa talouden lainalaisuuksista tulee itsestään selviä tosiasioita ja lopulta myös toimijoita, joiden liikkeisiin ihmisten täytyy vain sopeutua. (Jokinen ym. 2016.)

Toinen väitteeseen liittyvä retorinen keino on kategorioiden käyttö vakuuttamisen keinona. Aiemmin käytiin läpi puhujan kategorisointia, mutta kategoriat koskevat kaikkea argumentaatiota, itse väitteitäkin. Luomme jatkuvasti kategorioita, puhuessamme mistä tahansa. Kaikkea kategorisointia voidaan tarkastella vakuuttavan retoriikan osana, koska usein asioita voidaan luonnehtia vaihtoehtoisilla kielikuvilla. (Jokinen ym. 2016.)

Argumentteja voidaan tuoda retorisesti näkyväksi myös yksityiskohdilla ja kertomuksilla vakuuttamalla. Kertomuksilla väitteistä voi luoda totuudenmukaisia ja aitoja, niihin on helpompi uskoa tarinoiden kautta. Yksi yleinen vakuuttamisen keino on määrällistäminen eli kvantifiointi. Se voi olla joko numeerista vahvistamista tai sanallisesti kuvailevaa määrällistämistä. Muun muassa luvut, prosentit ja taulukot ovat numeerisen määrällistämisen keinoja, sanallisessa taas käytetään esimerkiksi erilaisia laatusanoja, kuten pieni, suuri, marginaalinen tai valtava. (Jokinen ym. 2016.)

Väitteensä argumentointia voi vahvistaa myös käyttämällä erilaisia metaforia eli vertauskuvia. Metaforilla tarkoitetaan sellaista tapaa kuvata asioita, joka ei vastaa niiden varsinaista konkreettista merkitystä. Usein metafora määritellään vertaukseksi ilman kuin-sanaa. Myös ääri-ilmaisujen, kuten esimerkiksi sanojen aina, ei koskaan ja ei todellakaan käytöllä voi vahvistaa väitteitään ja niiden argumentointia. (Jokinen ym. 2016.)

2.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen pääkysymys on, millaisin retorisin keinoin Yhdysvaltain presidentti Donald Trump luo Twitter-tilillään kuvaa asetelmasta *minä ja ne muut*. Haluan vastata tutkimuksessani seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisia retorisia keinoja Trump käyttää puhuessaan muista ihmisistä Twitter-tilillään,
2. Millaisia retorisia keinoja Trump käyttää puhuessaan muista puolueista ja asioista Twitter-tilillään,
3. Miten Trumpin käyttämät retoriset keinot tuottavat minä ja muut -asetelmaa?

3. AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1. Empiirinen aineisto

Tutkimukseni aineistoina olivat Donald Trumpin muita ihmisiä, puolueita tai aatteita ja asioita koskevat twiitit kahdelta eri aikajaksolta, 1.—8.10.2019 ja 26.1.—2.2.2020. Kyseisiin ajanjaksoihin päädyin sillä perusteella, että Donald Trumpiin kohdistunut virkarikossyyte laitettiin alkuun syyskuun lopulla 2019 ja asiaa käsiteltiin oikeudessa tammikuun 2020 lopulla. Aineistoksi on siis pyritty keräämään twiittejä virkarikossyyteajan alusta, sen varsinaisen käsittelyn ajalta ja lopusta, ja ajalta varsinaisen käsittelyn jälkeen.

Aineisto koostui 103 twiitistiä, joista 61 sijoittui ensimmäiselle kahdeksan päivän jaksolle ja 42 toiselle. Twiiteistä 33 käsitteli ihmisiä, 23 puolueita ja 47 muita asioita tai aatteita.

Mukaan valikoituivat Donald Trumpin omat, tekstimuotoiset twiitit, jotka koskivat muita ihmisiä, puolueita, aatteita tai asioita. Aineistosta jätettiin pois ne twiitit, joihin sisältyy tekstin lisäksi linkkejä tai liitteitä, esimerkiksi kuva tai video, sekä jonkun muun alkuperäiset, Trumpin uudelleentwiittaamat twiitit, sekä muun muassa twiitit, joissa Trump mainostaa jotakin, esimerkiksi jonkun muun kirjoittamaa kirjaa tai radiolähetystä, jossa hän on vieraana. Myös twiitit, joissa on jaettu sitaattina jonkun muun sanoma asia, ilman että Trump kommentoi sanomaa millään tavalla, on jätetty aineiston ulkopuolelle.

3.2. Menetelmä

"Retorisen analyysin, kuten kaiken diskurssianalyysin, lähtökohtana on todellisuuden tulkinnallisen luonteen korostaminen." (Jokinen ym. 2016). Kielenkäytön eikä tapojen käyttöä erilaisia retorisia keinoja oletetaan kertovan esimerkiksi puhujan tai kirjoittajan asenteista tai ulkomaailman tosiasioista millään yksinkertaisella tavalla. Analyysissä pyritään siis tulkitsemaan asian argumentointia, ei sen olemusta sellaisenaan. Kaksi toisiinsa läheisesti liittyvää puolta ovat osa argumentointia: argumenttien kehittäminen ja argumentointi ihmisten välisenä kommunikaationa. Nämä molemmat puolet ovat läsnä diskurssianalyysissä. Argumentointia ei siis tutkita vain eritellen puheen tai tekstin sisäisiä rakenteita, retorisia keinoja tai esimerkiksi merkitysisältöjä, vaan on myös olennaista tarkastella, mitä kyseisillä argumenteilla tai selonteilla tehdään tilanteissa, joissa ne tuotetaan. Argumentointia tarkastellaan siis ensisijaisesti tekemisenä ja sosiaalisena toimintana. (Jokinen ym. 2016.)

Tässä tutkimuksessa keskityn yksinomaan retorisiin keinoihin ja niiden lajitteluun ja tulkintaan. Retoriset keinot ovat kielellisiä argumentoinnin välineitä, joilla argumentoija pyrkii vahvistamaan omaa kantaansa ja perustelemaan mielipiteitään. Retoriset keinot eli sanastolliset tehokeinot ovat sävyyn ja tyyliin liittyviä sananvalintoja ja lauserakenteita, joilla tehostetaan argumentaatiota eli perustelua (Auramo 2016). Argumentaatiossa pyritään yleensä yhtäältä oman aseman puolustamiseen ja vahvistamiseen ja toisaalta vastapuolen aseman heikentämiseen ja kritisointiin (Jokinen ym. 2016), mitä tuodaan näkyväksi erilaisin retorisin keinoin, kuten sanavalintojen ja esimerkiksi välimerkkien tai vertauskuvien avulla.

Analyysissäni käyn läpi aineistoni ja luokittelen löytämäni retoriset keinot kategorioihin. Pyrin nimeämään ja luokittelemaan Trumpin käyttämät retoriset keinot ja etsimään yhtäläisyyksiä twiittien väliltä, sekä nimeämään retoriset keinot, jotka twiiteistä löydän. Aiempaan tutkimukseen nojautuen etsin aineistosta Trumpille itselleen tyyppisiä retorisia keinoja.

Tutkimuksessani keskityn retoriikka-analyysiin ja retoristen keinojen käsittelyyn jättäen varsinaiset diskurssit tutkimuksen ulkopuolelle. Tutkimusmenetelmänä käytin retorista analyysiä. Keräsin tutkimukseni aineiston Donald Trumpin Twitter-tililtä ja jaoin ne kolmeen pääluokkaan sen perusteella, mihin ne kohdistuvat: ihmisiin, puolueisiin ja muihin asioihin, esimerkiksi poliittisiin aatteisiin tai ajankohtaisiin aiheisiin. Jokainen twiitti on sijoitettu ainoastaan yhteen kategoriaan, vaikka siinä mainittaisiin useampaan sopiva asia tai henkilö. Jako on tehty tällaisten twiittien kohdalla sen perusteella, mikä niissä mielestäni on ollut pääosassa tehdyn jaottelun mukaan.

Etsin aineistosta eri retorisia keinoja ja pohdin, millaiset retoriset keinot ovat tyyppisiä Trumpille Twitter-aineistoni perusteella. Keskityn tutkimuksessani nimenomaan yleisesti tunnettuihin retorisiin keinoihin ja analyysissäni pohdin sitä, millaisia retorisia keinoja Trump twiiteissään käyttää ja miten niillä tuotetaan toiseutta.

4. ANALYYSI JA TULOKSET

4.1. Analyysin kolme pääkategoriaa

Trumpin twiiteissään käyttämä kieli on vahvaa ja toisinaan siitä tulee hyökkäävä vaikutelma. Tietynlainen kirjoitustapa toistuu päivityksestä toiseen, ja kieli on yksinkertaista ja ymmärrettävää. Usein Trump joko kyseenalaistaa jotakin tai esittää twiiteissään väitteen, jota sitten perustelee ja vahvistaa useilla erilaisilla retorisisilla keinoilla, kuten erilaisten välimerkkien ja kirjainkokojen käytöllä. Trumpille on tyypillistä myös muun muassa muiden haukkuminen ja suoranainen muita vastaan hyökkääminen.

Jaoin twiitit kolmeen kategoriaan sen mukaan, mihin niiden sisältö kohdistuu: ihmisiin, puolueisiin tai muihin asioihin tai aatteisiin. Analysoin Trumpin käyttämää retoriikkaa ja sitä, miten Trump luo retoriikallaan Twitterissä me ja muut -kuva.

Aineisto koostui 103 twiitistä, joista 33 käsitteli ihmisiä, 23 puolueita ja 47 muita asioita tai aatteita. Seuraavaksi käyn läpi, millaisia retorisia keinoja kustakin kategoriasta löytyi.

4.1.1. Ihmiset

Trump nostaa esiin twiiteissään ajankohtaisia ja jollakin tapaa häneen itseensä liittyviä asioita. Tämä nousee esiin myös twiiteissä, jotka keskittyvät ihmisiin. Twiiteissä mainittiin monia erityisesti politiikassa esillä olleita henkilöitä, jotka jotenkin liittyivät myös Trumpin työhön ja politiikkaan. Useamman kerran mainittiin muiden muassa Nancy Pelosi, joka alun perin otti esiin Trumpin virkarikokset.

Yhtenä vahvimpana retorisenä keinona aineistosta nousivat esiin erilaiset lempinimet. Ihmisistä puhuessaan Trumpille on tyypillistä keksiä, usein negatiiviseksi mielletty, lempinimi ihmiselle, josta kulloinkin on puhe. Aineistossa vastaan tulivat muun muassa Nervous Nancy viitaten Nancy Pelosiin, Liddle Adam Schiff ja Crooked Hillary Clinton.

Suoranaisten lempinimien lisäksi Trump luonnehtii puheessa olevia ihmisiä erilaisin adjektiivein. Puheen sävy on usein negatiivinen, mikä näkyy negatiiviseksi miellettyjen adjektiivien valinnalla.

Toinen toistuva retorinen keino Trumpin puhuessa ihmisistä on runsas välimerkkien käyttö. Esimerkiksi kysymysmerkki lauseen lopussa antaa valtaa lukijalle ja antaa rivien välistä lukea "Olethan samaa mieltä kanssani?". Esimerkiksi twiitti "Hasn't Adam Schiff been fully discredited by

now? Do we have to continue listening his lies?” tuo esiin presidentin mielipiteen, mutta samalla kysyy yleisöltä, onko se samaa mieltä ja antaa mahdollisuuden ihmetellä asiaa Trumpin kanssa. Tämä luo myös yhteenkuuluvuuden tunnetta ja antaa lukijalle mahdollisuuden samaistua Trumpiin.

Huutomerkit puolestaan vahvistavat argumentointia ja luovat kuvaa vakavasta asiasta. Tulee olo, että kirjoittaja on tosissaan ja pitää asiaansa tärkeänä. Huutomerkit myös kiinnittävät lukijan huomion niin visuaalisesti kuin sisällöllisestikin. Trump käyttää huumerkkejä tekstinsä tehokeinona usein puhuessaan niin ihmisistä kuin muistakin asioista. Ihmisistä kirjoittaessaan huutomerkit vahvistavat Trumpin väitteitä, jotka kertovat presidentin mielipiteen kustakin henkilöstä. Esimerkiksi twiiteissä ”He is sick!”, jossa Trump puhuu edustajainhuoneen jäsenestä Adam Schiffistä, ja ”He is so bad for R’s!”, jossa hän viittaa senaattori Mitt Romneyhin, huutomerkki vahvistaa Trumpin väitettä ja luo mielikuvan, että hän on tosissaan.

Trumpin Twitterissä huokui suora puhe, mitä vahvistavat erilaiset väitteet, jotka useimmiten ovat negatiivisia ja toista ihmistä alentavia. Eräässä twiitissä Trump muun muassa sanoi ”He is sick” viitaten Adam Schifiin. Toisessa kirjoituksessa hän haukkui Mitt Romneya typeryukseksi sanoi ”He is a fool”.

Trump myös tekee twiiteissään ehkä hieman kyseenalaisiakin ehdotuksia viitaten tiettyihin ihmisiin ja heidän tekoihinsa. Hän muun muassa kysyy, pitäisikö Nancy Pelosi haastaa oikeuteen.

Suurin osa ihmisiin viittaavista twiiteistä on negatiivisia. Niissä Trump joko haukkuu puheessa olevaa henkilöä tai kyseenalaistaa tämän tekemisiä. Aineistosta löytyi viisi positiivista ihmisiin liittyvää twiittiä, joissa Trump esimerkiksi kiittää jotakin tai kehuu jonkun toimintaa hyväksi.

Twiittien negatiivisuus jo kertoo lähtökohtaisesti siitä, että Trump pyrkii asettamaan muut itseään huonompaan valoon. Haukkuminen, nimittely ja muiden toimien vähättely kielii siitä, että Trump haluaa tuoda esiin muiden omasta mielestään huonot toimintamallit ja persoonallisuudenpiirteet, ja näin vahvistaa omaa kuvaansa muita korkeampi-arvoisena.

4.1.2. Puolueet

Puolueisiin viittaavia twiittejä aineistossa oli 23, eli huomattavasti vähemmän kuin suoraan ihmisiin keskittyviä. Pääpiirteidensä perusteella suurimman osan twiiteistä voisi jakaa kahteen pääkategoriaan: sellaisiin, joissa Trump kehuu omaa puoluettaan republikaaneja, ja toisaalta sellaisiin, joissa Trump arvostelee vastapuolueensa, demokraattien toimintaa.

Myös puolueista puhuessaan, erityisesti demokraateista, Trump on keksinyt jopa hieman vakiintuneen tavan tai lempinimen, jolla viitata heihin. Jopa hashtagiksi muodostunut #DONOTHINGDEMOCRATS tai "DONOTHINGDEMS nousee esiin useista twiiteistä. Trump viittaa tällä siihen, että demokraatit eivät olisi saaneet mitään aikaan, ja syyllistää heitä useaan otteeseen puhuen Do Nothing -demokraateista. Esimerkiksi twiitissä "All the Do Nothing Democrats are focused on is Impeaching the President for having a very good conversation with the Ukrainian President" Trump syyllistää demokraatteja omaan toimintaansa puuttumisesta ja luo kuvaa siitä, että he keskittyisivät epäolennaisuuksiin.

Huutomerkin käyttö on Trumpille tyypillistä ja nousee erityisesti esiin puolueista puhuttaessa. 23 twiitistä 19 päättyy huutomerkkiin. Tällä Trump vakuuttaa olevansa tosissaan ja vahvistaa sanomisiaan luoden kuvaa, että näin asia on. Huutomerkki myös kertoo asian tärkeydestä.

Trumpilla on myös tapana käyttää syyllistäväää sävyä puhuessaan muista. Puolueita koskevissa twiiteissä tämä ilmenee muun muassa lausein "They are willing to hurt the Country", jolla Trump twiittaa demokraatteihin. Myös lause "Democrats want to make it harder for Presidents to defend America" pitää sisällään väitteen ja samalla syytöksen demokraatteja kohtaan. Muiden syyllistäminen painaa muita alas ja Trumpin tarkoituksena lienee tällä tavoin myös kohottaa omaa asemaansa.

Toisinaan Trump myös ottaa oman asemansa esiin ja näin nostaa itsensä jalustalle. "As President I have an obligation to end CORRUPTION, even if that means requesting the help of a foreign country or countries" Trump korostaa omaa asemaansa ja näin vahvistaa ajatusta siitä, että hän on muita korkeammassa asemassa. Kyseisessä twiitissä hän myös piilottaa itse asian ja mielipiteensä muiden maiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä asemansa alle ja niin sanotuksi pakolliseksi pahaksi.

Yksi aineistosta merkittävänä esiin noussut, joskin muuten hieman harvinaisempi retorinen keino, joka Trumpin twiiteissä näkyy, on kyseenalaistaminen. Hän asettaa muiden sanomisia ja tekoja omiaan alempiarvoiseen asemaan ja kyseenalaistaa niitä. Hän muun muassa kysyy osittain retorisesti, osittain suoraan seuraajiltaan, että "Do we have to continue listening to his lies?" viitaten Adam Schiffiin. Twiitti sisältää siis väitteen siitä, että Schiff olisi valehtelija, ja kysyy samalla yleisöltä tukea väitteelleen.

Kokonaisuudessaan aineisto on melko negatiivissävytteinen, mutta kun on syytä, Trump myös kiittää muita toiminnastaan. Hän esimerkiksi kiitti kansalaisia ja kannattajiaan, kun republikaanien kannatus nousi 95 prosenttiin. Puolueita koskevassa aineistossa tämä oli kuitenkin ainoa selkeästi positiivinen twiitti, mikä kielii siitä, että Trump ei erityisesti arvosta muiden työtä tai omistaan poikkeavia mielipiteitä.

4.1.3 Asiat

Muihin asioihin ja aatteisiin liittyviä twiittejä oli 47, eli selkeästi enemmän kuin ihmisiin tai puolueihin keskittyviä. Tämä johtunee osittain siitä, että ”muut asiat ja aatteet” on huomattavasti löyhemmin määritelty kuin ihmiset ja puolueet.

Selkeimpänä muihin asioihin twiittaavasta aineistosta nousi esiin media. Trump puhuu useimmiten viitatessaan mediaan ja siellä esiintyviin juttuihin sanalla *fake news media*, mikä kertoo Trumpin epäluottamuksesta lehdistöön ja sen tekemisiin. Valeuutisista puhuminen toistuu twiitistä toiseen, joten voisi päätellä, ettei Trump luota mediaan, ja luottamusta on vaikea saada takaisin. Hän on ikään kuin päättänyt, ettei mediaan tule luottaa, ja haluaa tehdä sen kovaäänisesti selväksi kaikille.

Trump myös usein ikään kuin vain toteaa jonkin asian näennäisesti neutraalisti faktanomaisena asiana, vaikka todellisuudessa näihinkin väitteisiin sisältyy vahvoja mielipiteitä. Esimerkiksi toteamus ”You cannot judge my Stock Market performance” pitää sisällään oletuksen, että Trumpin toimet voisivat herättää epäluuloja kansalaisissa, ja twiitissä hän yrittää perustella omia valintojaan, kuitenkin hyvin neutraalisti ja faktanomaisesti ilmaisten.

Twiittien perusteella Trumpilla on tapana vahvistaa sanomisiaan käyttämällä isoja kirjaimia. Muun muassa lause ”KEEP AMERICA GREAT” isoin kirjaimin kirjoitettuna on vahva ja isojen kirjainten käyttö vahvistaa ajatusta siitä, että kirjoittaja on tosissaan. Myös välimerkkien käyttö ja lauserakenteet luovat tietynlaista kuvaa kirjoittajasta ja tekstien aiheesta. Huutomerkki lauseiden perässä kertoo, että kirjoittaja on tosissaan ja pitää asiaansa painavana. Aiemmin mainitut isot kirjaimet myös kertovat, että asia on tärkeä. Isot kirjaimet luovat asiasta riippuen jopa hieman pelottelevaa kuvaa siitä, että asia on tärkeä ja siihen ei saisi enää esimerkiksi puuttua. ”END OF CASE” kertoo hyvin ilmiselvästi sen, että asia on Trumpin mielestä käsitelty ja siitä ei tulisi enää puhua. Isot kirjaimet kielivät tässä tapauksessa myös hieman turhautumisesta ja siitä, ettei Trump jaksaisi enää asiaa käsitellä. Omalla tavallaan tämäkin nostaa Trumpin muita korkeampaan

asemaan, kun hän kuvittelee, että voi päättää jonkin keskustelun ja näin sivuuttaa muiden mielipiteet.

Kuten aiemmin mainitsin, Trump myös jakaa kehuja ja kiitoksia muille, kun kokee sen tarpeelliseksi. Meksikon muurin rakennustöiden edetessä hän kehui rakentavia tahoja erityislaatuiseksi, ja lause "Our experts are extraordinary" kertoo siitä, että Trump arvostaa ihmisiä, jotka vievät hänen agendaansa eteenpäin ja jotka edistävät hänen ideoistaan lähteneitä asioita käytännössä. Tämä luo kuvaa meistä ja muista, kun Trump tuntuu arvostavan heitä, jotka ovat hänen puolellaan, ja häntä arvostelevat tai ne, jotka eivät jaa samoja arvoja tai mielipiteitä, tuntuvat olevan twiittien perusteella aina jotenkin alempiarvoisia.

4.2. Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Retoriset keinot mielletään perinteisesti argumentoinnin keinoiksi. Aineistoni perusteella Donald Trump ei niinkään perustele esittämiään väitteitä, argumentit siis jäävät vähemmälle. Hän lähinnä esittää väitteen hyvinkin kärkkäästi ja erilaisia retorisia keinoja soveltaen.

Analyysin perusteella näyttää siltä, että Yhdysvaltain presidentti asettaa Twitterissä itsensä muita korkeampaan asemaan. Twiitit välittävät Trumpista asennetta, että hän on muita parempi ja aina oikeassa. Valtaosa aineiston twiiteistä oli negatiivissävytteisiä. Joukossa oli myös kiitoksia ja muiden kehumista, mutta niiden osuus jäi selkeästi negatiivisia asioita pienemmäksi. Kiitokset tuntuivat useimmiten liittyvän ihmisiin tai asioihin, joiden kehumisella saattaisi olla Trumpille jotakin hyötyä, tai jotka muuten jollakin tapaa liittyivät Trumpiin ja hänen politiikkaansa.

Kokonaisuudessaan twiittien sisältö oli siis pääosin negatiivinen. Trump käyttää päivityksissään useita retorisia keinoja, jotka asettavat puheessa olevan henkilön tai asian huonompaan asemaan tai jollakin tavalla esimerkiksi halveksuvat tätä. Voisi sanoa, että ensisijainen hypoteesini siitä, että Trump luo Twitterissään kuvaa itsestään ja muista, toteutuu. Huomioni herätti se, että vaikka aineistoni oli pyrittä keräämään nimenomaan virkarikossyytteen ajalta, itse virkarikossyytteeseen ja sen käsittelyyn viitattiin hyvin vähän, ainakaan suoraan.

Aineiston twiittien perusteella Trumpilla on tapana haukkua ja asettaa muita alempaan asemaan muun muassa nimittelemällä muita ja halveksamalla muiden työtä ja tekemiä asioita. Näiltä osin tutkimukseni vahvistaa aiempia tutkimustuloksia siitä, että Trumpille on tavanomaista hyökätä jotakin ihmistä tai tahoja vastaan. (Mykkänen 2019.)

Tutkimuksen tarkoituksena oli eritellä, millaisia retorisia keinoja Yhdysvaltain presidentti Donald Trump käyttää Twitter-päivityksissään, ja pohtia, miten nämä retoriset keinot tuottavat toiseutta. Tarkoituksena oli myös tarkastella, luoko Trump Twitterissä minä ja muut -asetelmaa ja millaisin keinoin. Edellä olen analysoinut tutkimusaineistoani keskittyen retoriisiin keinoihin, joita Trump twiiteissään käyttää. Analyysini pyrkii vastaamaan tutkimuskysymyksiin, jotka olivat:

1. Millaisia retorisia keinoja Trump käyttää puhuessaan muista ihmisistä Twitter-tilillään,
2. Millaisia retorisia keinoja Trump käyttää puhuessaan muista puolueista ja asioista Twitter-tilillään,
3. Miten Trumpin käyttämät retoriset keinot tuottavat minä ja muut -asetelmaa?

Edellä erittelin Trumpin käyttämät retoriset keinot ihmisiin, puolueisiin ja muihin asioihin liittyvissä twiiteissä ja pohdin sitä, miten kyseiset keinot tuottavat toiseutta ja minä ja muut -asetelmaa. Aineiston perusteella Donald Trump käyttää Twitterissä ihmisistä puhuessaan erilaisia adjektiiveja ja keksimiään lempinimiä sekä haukkumasanoja. Erilaisten välimerkkien, kuten huutomerkkien käyttö korostuu twiiteissä kaikissa kategorioissa. Trump myös esittää kysymyksiä, niin retorisia kuin ei-retorisiakin kyseenalaistaakseen muiden toiminnan. Puolueita käsittelevissä twiiteissä korostuu republikaanien ja demokraattien vastakkainasettelu, jonka Trump tuo usein esille haukkumalla demokraatteja ja arvostelemalla heidän toimintaansa. Muita asioita koskevissa twiiteissä nousee esille muun muassa haukkuminen ja toteava tapa esittää jokin asia ikään kuin faktana. Myös isojen kirjainten käyttö nousi esille erityisesti tässä kategoriassa. Syntyi kuva, että Trump on tuohtunut ja haluaa huutaa asiansa yleisölleen.

Tutkimukseni vastaa sille asetettuihin tutkimuskysymyksiin ja analyysini osoittaa, että Trump asettaa Twitter-viestinnässään muut häntä alemmalle tasolle. Trump siis luo toiseutta tavallaan puhua Twitterissä ja pyrkii luomaan asetelman minusta ja muista, tietoisesti tai tiedostamattaan. Trump asettaa itsensä muiden yläpuolelle niin painottamalla omia saavutuksiaan ja kehumalla itseään ja puoluettaan kuin painamalla muita alas haukkuen, nimitellen ja kyseenalaistaen

5. POHDINTA

Tutkimustulokset tukevat ennakkokäsityksiäni Donald Trumpin tavasta käyttää sosiaalista mediaa ja erityisesti Twitteriä. Hypoteesini, että Trump asettaa muut omasta asemastaan poikkeavaan asemaan ja luo sosiaalisen median käyttäytymisellään toiseutta ja minä ja muut -asetelmaa, näyttää pitävän paikkaansa.

Kokonaisuudessaan tutkimukseni vastaa tavoitteitaan. Tavoitteena oli selvittää, millaisia retorisia keinoja Yhdysvaltain presidentti Donald Trump käyttää Twitter-päivityksissään ja pohtia, miten nämä keinot luovat toiseutta ja minä ja muut -asetelmaa. Valitsin aineiston virkarikossyytteen julkisuuteen tulemisen ja sen käsittelyn ajalta, jotta twiitit olisi helpompi valita joltakin tietyltä ajanjaksolta. Aineistoa läpikäydessä tuli hieman yllätyksenä se, ettei aineistoon päätyneissä twiiteissä käsitelty lähes ollenkaan itse virkarikossyytettä. Twiittien sisällöt liittyivät enimmäkseen muihin ajankohtaisiin ilmiöihin ja pinnalla oleviin ihmisiin. Erityisesti esiin nousi republikaanien ja demokraattien vastakkainasettelu, mikä johtunee lähestyneistä presidentinvaaleista.

Aineiston rajaaminen tuotti aluksi hieman haasteita, koska twiittejä oli todella paljon. Vaikka rajasin ajanjaksot tarkasti päivien perusteella, jouduin lopulta pienentämään valittuja ajanjaksoja puoleen, jotta twiittien määrä oli tämän kokoluokan tutkimukselle sopiva. Positiivista oli se, että aineistoa oli paljon ja analyysille oli näin siis hyvin materiaalia. Tutkimuksen aihetta oli siis helppo lähestyä valitun aineiston avulla ja retorinen analyysi kävi melko kivuttomasti.

Toiseksi puoleksi niin sanotusti antoisan ja joltain osin helponkin aineiston käsittelyssä osoittautui kuitenkin analyysin laajuus. Pohdintani ja analyysini meinasivat paikoin lähteä melko polveilevaksi ja laajaksi, siitäkin johtuen, että valittu metodi, retoriikka-analyysi ei aseta analyysille kovin tarkkoja raameja. Metodi siis toisaalta mahdollistaa laajan ja monipuolisen pohdinnan, mutta toisaalta luo haasteita sille, kuinka johdonmukaisena ja tieteellisenä tutkimus ja analyysi pysyvät.

Tämä johtunee osittain myös siitä, että retorisia keinoja löytyi aineistosta todella paljon, eikä tämän mittakaavan tutkimuksessa kaikkiin ole mahdollisuutta perehtyä tarpeeksi syvällisesti. Poimin aineistosta siis mielestäni oleelliset ja useimmin esiintyneet retoriset keinot, ja joltain osin varmasti myös ne, jotka tukevat väitettäni siitä, että Trump luo twiiteillään toiseutta ja minä ja muut -asetelmaa.

Tässä olisikin paikka jatkotutkimukselle. Donald Trumpin retoriikasta on kirjoitettu paljon, mutta tutkimusta voisi viedä vielä pidemmälle. Retoriikka-analyysi tutkimusmetodina mahdollistaa

monien näkökulmien käsittelyn ja retoriikkaa voi tarkastella monesta eri kulmasta.

Mielenkiintoista olisi esimerkiksi nähdä, onko Trumpin retoriikka julkisessa keskustelussa ja vaikkapa sosiaalisessa mediassa muuttunut sen jälkeen, kun hänen virkansa presidenttinä päättyi. Tämä kytkeytyy myös siihen, miten ihmisten puhetavat vaihtelevat ja muuttuvat eri asemissa. Olisi kiinnostavaa tietää, miten presidentti-Trumpin puhetavat eroavat liikemies-Trumpin tai ex-presidentti-Trumpin puhetavoista.

LÄHTEET

Appel, Edward C. 2018. "Burlesque, Tragedy, and a (Potentially) "Yuuuge"" "Breaking of a Frame": Donald Trump's Rhetoric as "Early Warning?". Leola: Eastern Communication Association.

Auramo, Mika. 2016. "Sanastolliset tehokeinot eli retoriset keinot." Luettu 28.4.2021.

http://lyseo.org/ai/4/retoriset_keinot.html.

Buchanan, Larry & Collins, Keith & Confessore, Nicholas & Haberman, Maggie & Shear, Michael D. & Yourish, Karen. 2019. "How Trump Reshaped the Presidency in Over 11,000 Tweets." Luettu 28.4.2021. <https://www.nytimes.com/interactive/2019/11/02/us/politics/trump-twitter-presidency.html>.

Houston, J. Brian & Smith-Frigerio Sarah. 2019. "Crazy, Insane, Nut Job, Wacko, Basket Case, and Psycho: Donald Trump's Tweets Surrounding Mental Health Issues and Attacks on Media Personalities." Teoksessa *President Donald Trump and his Political Discourse: Ramifications of Rhetoric via Twitter*, toimittanut Michele Lockhart, 114–130. Taylor & Francis: New York.

Isotalus, Pekka. 2017. *Mediapoliitikko*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen Eero. 2016. *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino.

Kuronen, Antti. 2017. "Yle Teksasissa: "Donald Trumpin vihapuhe on johtanut tekoihin." Yle 20.2.2017. Luettu 28.4.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-9468770>.

Mykkänen, Pekka. 2019. "The New York Timesin selvitys Trumpin twiiteistä kertoo arvaamattomasta presidentistä." Helsingin Sanomat 4.11.2019. Luettu 28.4.2021. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006296364.html>.

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, Anna. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Luettu 29.4.2021. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_6_5.html

Seppänen, Janne & Väliverronen, Esa. 2012. *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.